

JANNE ANKKANEN TULEE JÄLLEEN

Janne Ankkanen
kirjoitti Jalmari Finne, piirsi Ola Fogelberg

JANNE ANKKANEN KUVAKIRJANSA KANNIENSA 1918.

Suomalaisella sarjakuvalla on ylittämätön suurmiehenä Pekka Puupää. Koska Pekka kaipaa jo seuraa Sarjakuvaolympoon huipulle, ehdotan että hänen oikealle puolelle istutetaan oikein virallisesti Janne Ankkanen.

Janne onkin huima lintu. Sen arvaa jo henkilötiedoista: syntynyt historiallisena vuonna 1917 vastaperustettuun, ajan hermolla elävään Suomen Kuvalehteen munijoi-
naan kaksi epätavallista ja innokasta kaveria, Jalmari Finne ja Ola Fogelberg:

TEKNÄT

Fogelilla oli tuolloin ikää 23 vuotta, takana jo mittava työku-
vittajana sekä tietysti Suomen mestaruudet 800 ja 100 metrillä. Pekka Puupää oli vielä tulevaisuudessa kahdeksan vuoden päässä (tässä ei Fogelista enempää, lue Info 1975:1, joka on omistettu Pekalle ja Fogelille.) Jalmarilla oli ikää 43 vuotta ja Kiljunen herrasväen seikkailut (1914-25) niittivät kirja kirjalta yhä enemmän menestystä. Finne-
hän oli monitoimimies, teatterimies, kirjailija, sukututkija, musiikimies ja grafoloogi päällepäähteeksi. Kirjailijana hänet luetaan huumorin ja satii-
rin taitajaksi, harrastepuolella hämmäläis- ja urheiluhulluksi. Eräs Hämmäläis-Osakunnan urheili-

jatytty muistaa 30-luvun alussa tavanneensa Finnen usein pesäpallo-
lokkentällä. Tämä oli hyvin erikoislaatuinen, erikoisen näköinen herramies, joka pukeutui hyvin. Hän kantoi pesäpallolijainaisille syläkaupalla hedelmiä, varsinkin jos nämä voittivat. Oli kauehan vihainen kun hävisivät savolaisille (joita Finne inhosi). Kovan kaskujen kertojan kuvaan liittyi erottamattomasti myös piippu, Finne oli todella luonut tietynlaisen tyyppin itsestään.

SUOMEN KUVALEHTI 1917

Joulukuussa 1916 ilmestyi Suomen Kuvalehden näyttenumero. Ensimmäisen vuosikertansa ykkösnumerossa lehti lupasi "julkaista ajan ilmiöitä ja merkkitapahtumia valaisuvia kuvia paljon runsaammin kuin entiset kuvalehdet". Ja uuden viikkolehden avustajiin liittyivät heti myös Filmari-Janne ja Fogeli. Ennen Janne Ankkasen esiintymistä lokakuussa Fogeli ehti piirtää mm. sarjakuvan öinen Helsinki (Kadunkiertäjän näkyjä kello XII ajoissa yöllä), kokosivun uutinen valokuvineen oli Finnen näytelmän Admirabilis ensi-ilta Kansallisteatterissa. Mutta pitkälti vuoden 1918 puolelle hallitsivat lehteä aivan muunlaiset uutiset. Riehuvan maailmansodan rintamilta saadut kuvat nostivat

lukijan mieleen kysymyksen oman maan kohtalosta. Uutisista kävi selväksi, ettei Venäjän armeija menestynyt. Sitten ilmestyi n:o 12 maaliskuun 24. päivänä, ja Eurooppa jäi taka-alalle: "Mar-
seljeesia laulaen kannetaan val-
lankumouksen lippua pitkin Espla-
naadinkatua Helsingissä 17.III.
17." Kahta viikkoa aiemmin siis oli vallankumous puhjennut Pieta-
rissa, nyt oli Nikolai luopunut
kruunusta. Väliaikainen hallitus
lähetti uuden kenraalikuvernööri-
rin, jonka kuva julkaistiin kol-
me kertaa suurempana kuin Venä-
jän uuden oikeusministerin A.F.
Kerenskin. Seuraava numero ma-
aliskuun 31. p:nä kertoi kansii-
kuvaa myöten 21. p:nä tapahtu-
mista: "Näin nostettiin Suomen
leijonalippu monen julkisen rak-
kenuksen salkoon vapauden päi-
vänä 21.III.1917." Heinäkuussa
eduskuntamme hyväksyi valtalain
ja maa julistettiin riippumatto-
maksi Venäjän hallituksesta.
Lehden numero 33 elokuun 18.
p:nä tiesi em. Kerenskin jo Ven-
äjän diktaattoriksi. "Miten
voisin herpaantua, kun vastusta-
jani alati pitävät minua valveil-
la" hänen kerrottiin sanoneen.
Lieneekö tarkoittanut vaikkapa
sitä Pietarilaisen vappumielenosoit-
uksen "leniniläistä puhujaa", joka
näkyi toukokuun numerossa 21. Joka
tapauksessa ei valtalaki Kerenskiä
miellyttänyt, eduskuntamme hajoi-
tettiin. Syyskuussa saatiin jäl-
leen uusi kenraalikuvernööri. Ja
lokakuussa Janne Ankkanen.

"Kukapa sen lystimmin ja purevam-
min voisi päivän tapahtumia kuvata
kuin Jalmari Finne, jonka keke-
liäisyys varsinkin tällaisissa
asioissa on ehtymätön. - - Kilju-
sen herrasväen hullunkuristen seik-
kailujen menestys kyllä takaa näi-
den kuvasarjojen virteiden, joista
tässä ensimmäinen näyte. - - Ola
Fogelberg puolestaan on taitelija,
jolla on sujuva kynä ja huumorille
avoin silmä." Tällaiset saatesanat
oli Jannen ensimmäisessä seikkailu-
sa Suomen Kuvalehden numerossa 42.
lokakuun 20. p:nä. Sen alaotsikko-
si sopisi vaikkapa "Janne ja jyväs-
sännöstely". Heti osoittaa Janne
oikeat höyhenensä: oma nokka on läh-
hinnä, levottomia aikoja voi moraa-
liton ankkua hyvinkin käyttää hyö-
dykseen, alas kaikki järjestys, elä-
köön sekasorto! Kaikkiaan ilmestyi
Suomen Kuvalehdessä 11 osaa Jannea
(1917 n:ot 42, 44, 45, 46, 47-48,
49, 52 ja 1918 n:ot 1, 2, 3, 4)
yleislakon päivistä aina kansalais-
sodan kynnykselle. Uudelleen Janne
herätettiin henkiin Kansan Kuvaleh-
dessä 1944, jolloin ilmestyi 6 osaa
(n:ot 1, 6, 9, 16, 20). Elettii
taas mullistusten aikaa mikä oli
kai omiaan Jannelle. Entinen puhti
oli siivekkästä anarkistista kuit-
tenkin jo poissa.

Oman kuvakirjansa Janne sai 1918,
kai oli vastaanotto SK:n lukijoi-
den taholta ollut suopea. Ajankoh-
taisuus kirjasta kuitenkin puuttui,
ihmisten heikkouksien ilkiku-
rista näytteillepanoa oli sitäkin
enemmän. Fogelin 12 kokosivun kuvaa
Jannen toimista kenraalina kuvittavat
Pinnen tekstin.

Julkaisemme nyt Sarjainfossa kaik-
ki Suomen Kuvalehdessä ilmestyneet
Jannet. Osaksi on sarjat kuvattu
lehdistä, osaksi originaaleista.
Tässä infon numerossa julkaisemme
neljä ensimmäistä, joista 1. ja 4.
on kuvattu originaaleista.